

رذایل اخلاقی در دیوان اشعار اوحدی مراغه ای

آذر امیری میجانی¹

چکیده

ضرورت بازیابی هویت فرهنگی مقوله بسیار مهمی است که تمامی ملت‌های جهان باید نسبت به آن احساس مسئولیت نمایند و برای هویت‌دار کردن نسل‌های امروزی، ارتباط علمی و فرهنگی و... را بین نسل‌ها به وجود آورند و به ویژه ملت‌هایی که گذشته درخشانی داشته‌اند، وظیفه بسیار سنگین و خطیری نسبت به این امر مهم دارند. تحلیل آثار و عقاید و بازتاب اندیشه و انعکاس فکری دانشمندان، عالمان و بزرگان و ادیبان باعث احیای تمدن و فرهنگ ملی و بعضاً فراملی می‌شود. این مهم میسر نخواهد شد، الا به وسیله پژوهشگران و محققان که برای به جا آوردن حقوق معنوی پیشینیان، به کاوش در مکتب فکری آنها بپردازند و شاهراه حیاتی سعادت بشر را در آثار و اندیشه‌های آنان کشف نمایند و این شیوه ای است که باعث هدایت نسل‌ها می‌شود. لذا با توجه به اهداف فوق، پژوهش حاضر به شیوه تحلیلی-توصیفی و گردآوری اطلاعات از دیوان شعر اوحدی مراغه‌ای و استخراج اشعاری که حاوی مضامین تعلیمی و اخلاقی بوده‌اند، تدوین شده است. از نتایج این پژوهش چنین بر می‌آید که این شاعر دارای مکتب فکری خاصی می‌باشد و با بنیان دانشگاه اندیشه به علوم مختلف اشراف داشته‌اند و با زایش اندیشه خلاق، نابغه روزگار خود و الگوی ماندگاری در تاریخ، برای جهان بشریت شده است. دیگر این که رویکرد های تعلیمی و تربیتی در شعر این شاعر؛ از جمله نکوهش رذایل اخلاقی باعث شده است سخن و کلامش هرگز رنگ کهنگی به خود نگیرد. دستاورد دیگر این پژوهش بیانگر این است که ادبیات، هنر لفظ‌گردانی و اثرها در قالب شعر و داستان یا حکایت و طنز نیست، بلکه معرف مکاتب فکری بزرگ و خردمندان‌های است که می‌تواند راهنمای جهان بشریت باشد و علم و هنر تلفیقی ورود به دنیای علوم دیگر است و آن را می‌توان به اب‌العلوم و یا ام‌العلوم تعبیر کرد؛ زیرا تمامی دانش‌ها و علوم دیگر برای عرضه خود و ایجاد روابط علمی و انسانی، نیازمند دانش زبانی ادبیات هستند. **واژگان کلیدی:** ادبیات تعلیمی، رذایل اخلاقی، اوحدی مراغه‌ای.

مقدمه

آموزه های اخلاقی و اخلاق یکی از مقوله های بسیار مهم و نیاز ضروری جوامع بشری است و یکی از دغدغه‌های اولیه بشر که به وسیله آن راه سعادت و کمال انسان ترسیم می‌شود، علم اخلاق می‌باشد. موضوع اخلاق و آموزه های اخلاقی در ادبیات از زمانی که ادبیات به گونه های مختلف تقسیم شده، یک شاخه منتج از این تقسیمات به عنوان ادبیات تعلیمی باعث شد، ادیبان و نامداران بزرگی که در فکر سعادت بشر بودند با برخورداری از اندیشه پویا و خلاق خود ادب و آموزه های اخلاقی را در هم آمیزند

¹ دکترای زبان و ادبیات فارسی. Amiri46929@gmail.com